

— Լակն եղեր են իրեն՝ այլ ևս երթալու գիտաւորութիւնն ի գործ դնելու :
— Անդրիանուպոլսոյ կուսակալութեան ներքեւ Դըբըք-քիլիսէ քաղաքն անցեալ յուլիս 2-ին տեղացած կարկուտը բոլոր տնկոց և մանաւանդ պտղատու ծառոց մեծ տեւծ փայտեր հասուցեր է :

— Երեքշաբթի օրն անցորդ մի, Բերայի թաղային տեսչութեան պաշտօնատեղիէն ոչինչ հետ ընդարձակ վայր մի կենալու ստիպուելով իրմէ մի քանի քայլ հետեւ ելող քարի մի վերայ դրաւ իւր ֆէն ու վերադարձաւ :

Դատարկապուն մէկը՝ տեսնելով եկաւ զանոնք յափշտակեց և բարձրաձայն խնդարեալով փախաւ :

Անցորդն ետէն ինկաւ, բայց վերան գլուխը մինչև որ չտնկեց՝ դողն արդէն փախեր էր, ուստի պարտաւորեցաւ զլուխը բաց և շապիկով իւր տունը երթալ :

— Չորեքշաբթի օրը քանի մի գոգեր Բերայի Բիւրեճի փողոցը օժեանի մի օտորնայարկի պատուհանէն ներս մտան, խառն առաւօտեան երեքն էր :

Ահաւասիկ առաջակոց գողցած նիւթերուն ցանկը :

Տանը բակէն՝

Երկու արծաթ դրդալ, ծխախոտի մէկ արծաթ տուփ և Պանքայի հինգ ոսկոյ փոխանակագիր մի :

Առաջին դատիկոնէն՝

Արծաթեայ տասը հատ մեծ և տասնեակուհատ բանջարեղէնի փոքրիկ սլանակներ, արծաթեայ թէյարան (չայտան) մի, նաև արծաթեայ իւղարան մի և 80 Օսմ. ոսկի :

Յիշեալ օժեանը բնակողներէն մէկուն ալ, որ նոյն ժաման բացակայ էր, վերադարձաւ, բաճկոն և սոսակի քսակը որպէս մէկ 6 Օսմ. ոսկի կայ եղբոր, գողցուեր են :

Ոստիկանութիւնը գողերը փնտաւու հուռէ է :

— Պոլիս զանուղ Պուլղար առաջնորդները կիրակէ օր Պայատ ժողով ժողով իրենց պագային գործողը վերայ խորհրդակցեցին :

— Երէկ Յունաց Երուսաղեմայ պատերազմը Ռուսիոյ դեսպան Իկնաթիէֆ զօրապետին այցելութեան դիմաց :

— Ըստ հրահրանաց Յունաց Պատրիարքին՝ Քիօսի, Դիրայի և Թիւսի Սրբապետներն այս շաբթու մայրաքաղաք կ'ապաստեն :

— Կիմայեն թէ՛ Վիեննայի Հելլենական դեսպանին ամուսին Տիկին Մէթաքսա, Աթինայի տիկնանց զբոսական ընկերութեան 500 արախմի նուէր ըրեր է :

Կանայք ալ օւրիշ տեղեր գրակա նուէրներ կ'ըրաղին և այս նպատակաւ ընկերութիւններ հաստատեցին :
Մեր ազգին մէջ կանայք զուրկ այս սքանչելի բարեմասնութիւնէն, միայն ընտանեկան հետեւելով բարոյական խնդիրներ ճանչցած են : Դեղեցիկ սեռին մանկութիւնը՝ դատարկութեան կը կարօտի, զայց յանձն առնողն ալ մեր Ս. զգին մէջ պարտի փուշերով պսակուել և այն ալ ուրիշ : — զազգը լուսաւորելու երկող ձեւերն են :

Ահա՛ ըսածներու օրինակ Փանոսեան և իւր Ս. զգային վարժարանը :

— Անշուշտ կը յիշեն ընթերցողք թէ անցեալներն Յունաց Ս. Նիքոլայ և կեղեցւոյն մէջ Յոյն արքայամարտի մի Ռուս քահանայի մի հետ բաւական մեծ կակ կուր մէք ըրեր : Հիմայ կը լսեմք թէ յիշեալ արքայամարտին Սրբապետ զազոսի Օսմ. կղզեաց միոյն մէջ այս օրերս աքսորուեր է :

— Մանասթըրէն կիմայեն թէ՛ Քասթորիայէն երեք միակնիւր իրենց քաղաքն երթալու միջոցին առաջակներէ կուրպուտուեր են : Չարագործք յիշեալ խեղճերուն 1850 Օսմ. ոսկին յափշտակեր են և դեռ ձերբակալուած չեն :

— Մակեդոնիա անուն Պուլղար թերթին մէջ կը կարդամք :

« Կը վստահեցնեն զմեզ թէ Օլիւրիտայի բնակիչք մտադիր են Պուլղարաց պատրիարքին զրկել Օլիւրիտայի վերջին պատրիարքին թաղը, որպէս զի իրենց քաղքին համար ձեռնադրելիք եպիսկոպոսը նոյն թագաւ օրհնէ : »

— Ագրիանուպոլիսէն լուր կուտան թէ Պունար-Հիսար գիւղէն երկու երեւելիներ և Պուլղար-Բէօյէն ալ քահանայ մի անցեալ օր յիշեալ քաղաքը չըլթայակապ բանտարկեցին :

Սոյն բանտարկեցող յանցանքը Յունաց եպիսկոպոսին կրօնական իրաւասութիւնը մերժելուն վերայ յամառեցին է :

— Պէլլիւստի Վիւի Տէ. անուն լրաթերթը կը ծանուցանէ թէ՛ Պանայի կուսակալութեան ներքեւ Սէրայէվօ քաղաքին մէջ կայսերական կառավարութիւնը զինուորական դպրոց մի սկսի բանայ եղեր :

Կը յուսացուի որ այն դպրոցը խիստ բարի հետեւանքներ յառաջ պիտի բերէ :

— Լէվընթ Թայմզ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Իկնաթիէվ զօրապետն երէկ Վէհ. Սուլթանին հետ ունեցած տեսակցութեան ատեն, ամբողջ երեք քառորդ ժամ Նորին Վեհափառութեան հետ խօսակցից գտնուելու պատիւը ունեցեր է :

— Անցեալ շաբթու Մանասթըրի Էքարիսութեան ներկայացուցիչ Պ. Ռուսովիչ Մեծ Եպարքոն ընդունուելու պատիւն ունեցաւ :

Յիշեալ ներկայացուցիչը Մանասթըրի Էքարիսութեան ամենացաւալի վիճակը Ն. Բարձրութեան յայտնելէ վերջը առաջարկեց նաև թէ Մանասթըրի բնակիչք Պուլղար Պատրիարքութեան հետ միանալու համաձայն են :

Բարձր. Մահմուտ Նէտիմ փաշան յիշեալ ներկայացուցիչին սոյն խնդիրն ընդունելէ քարեհանցեալ յայտնելով միանգամայն թէ Մանասթըրի Էքարիսութիւնն ազատ է ուղած անձն իրեն եպիսկոպոս ընտրել և թէ կայսերական կառավարութիւնը զայն ի պաշտօնէ կը ճաննայ ըստ տպաներորդ յօդուածոյ կայսերական հրովարտական :

— Կը լսեմք որ Լոյտի բնակչութեան վարչական ժողովը նկատելով որ արդի չորհրդաներու թիւն իւր չորհրդաներուն երթեկեկող դժբերուն վերայ երթալով կ'աւելնայ կրօնականութեան և վաճառքներուն փոխադրութեան գիւնը կ'սկսի չար իշխեցուցեր է և սակայն նաւորդաց անցողիկը զեղծած է, երկու տարի յառաջ պէտք եղած զեղծումն ըրած ըլլալուն համար յայտնեցին :

ՊՈԼՍՈՑ ՎԻՃԱԿԸ

Անուրանալի ճշմարտութիւն մի է որ և է իրողութիւն առանց նպատակ և պատճառ մ'ունենալու յերեւան չգար Մարդը, առանց խիստ հիւսուել երթալու զրեթէ Պոլսոյ, ասիկց տասը տարի յառաջ ունեցած վիճակին վերայ պէնարկ մ'ընէ շուտով կը համազուի թէ այդ եղական մեծ քաղաքը զարմանալի փոփոխութիւններ կրած է և սակայն այդ փոփոխութիւններն ալ անշուշտ իւրեանց նպատակն ու պատճառն ունին : Այլ բանչաւար մարդ երբոր լրագրաց մէջ կարդար կամ անձամբ ականատես լինէր, Եւրոպայի լուսաւորեալ

քաղաքաց բնակիչներուն ամէն պարագայի մէջ վարած հանգստութիւններն և կը տեսնէր որ Պոլիս հասարակութեան համար տանջանաց տեղի մ'էր : Օգոստոսիաւ Սուլթանը ճամբորդութիւն մ'ըրաւ յԵւրոպա և լուսաւորութեան գործը քիչ ատենի մէջ իւր տէրութեան հորիզոնին վերայ պարզեց, և առաջին անգամ Պոլիս ի յառաջդիմութիւն իւր քայլերն առաւ : Օսմ. Տէրութեան սոյն եղական մայրաքաղաքն այսօր իւր լուսաւորութեան առաջին քայլերուն մէջ Եւրոպայի մեծամեծ քաղաքաց հաւասարել սկսաւ : 1867 տարին Օսմ. Տէրութեան պայծառութեանը դարաշրջանն եղաւ : — Եւ ինչէր մեր Օգոստոսին բնակալին նպատակն՝ եթէ ոչ՝ քաղաքական անդորրութիւնը կարգադրութիւնն ու ժողովրդեան հանգստութիւնն : Քաղաքական անդորրութեան համար չինուած ընդարձակ փողոցներ ճամբաներուն մաքրութիւնն և յարգութիւնը քարայտակներուն բարձեւութիւնն և ի կիր արկեալ ուրիշ այլ և այլ պարագայները մեծ և առաջին ապացոյցներ են մինչդեռ ասկից մի քանի տարիներ յառաջ նորա Պոլսոյ հանրութիւնն անտանելի ծանր վիճակի մ'ենթարկած են : Չկար այն ատեն բերան որ յիշեալ պարագայից նկատմամբ զանգատներ չընէր :

Քաղաքական կարգադրութեան համար ահա հաւասարութեան համակրութեան և սիրոյ այն ամենաքաղցր զգացումներն որք այսօր Օսմ. Տէրութեան սրտին մէջ կը տրեւն : Հիմայ ամենեցուն իրաւունքն արդարապէս կը բացխի, ամենայն ոք՝ եղբայր է չկայ տարբերութիւն :

Ժողովրդեան հանգստութեանը համար ի գործ դրուած զանազան միջոցներն արդարեւ մեծ աղիւցութիւն ներդրած են : Թրամվայներու, օմնիպակսնեւրու և հիմայ նաև չուգիկաւքներու գործադրութիւնը տեղական թղթատարութեանց և հեռագրութեանց հաստատութիւնն հասարակութեան իրենց տարածանքը գործողը մէջ ընդարձակ ապարկեց մի բացած են, քիչ ժամանակի մէջ մարդ դիւրաւ կրնայ իւր գործերը տնօրինել և իւր աշխատութեանց քիչորք չափաւորել :

Ահա ասոնք բոլոր ապացոյցներն են թէ Պոլիս մեծամեծ փոփոխութիւններ կրած է և դեռ սկսի կրէ ի շնորհս կայսերական Վեհափառութեան :

Բայց սակայն յիշեալ բարենպաստակ իրողութիւնք ալ երբեմն մեր ուշադրութիւնը կը գրաւեն, և, իբրեւ հրապարակական թերթ՝ յօգուտ հանրութեան կուզեմք ի մասնաւորի դիտողութեան ենթարկել մի քանի կետեր որոնք կ'երպ կերպ անպատեհութեանց շարժառիթներն եղած են :

Վէրը ըսինք թէ ամէն իրողութիւն անշուշտ նպատակ և պատճառ մ'ունի, ուստի ամէն իրողութիւն իւր նպատակին պարտին համապատասխանել, առանց անոր դարձեալ անպատեհութիւնը միշտ անպատեհութիւն է և մինչև իսկ ամենամփոք իրողութեան մէջ ի թէ չըկայ մասնաւոր կարգ ու կանոն միմիջոյն պիտի իսկ իւր նպատակին խիստ մեծ տարբերութեամբ մի կը շնչի և մարդկային սրտին մէջ փոփոխակ ուրախութեան զգացումը թողոյ՝ տրամաւորութեան զգացումը թողոյ՝ զաղախութեան կը ծնուցանէ :

Պոլսոյ հասարակութիւնն այսօր իւր անդորրութեան և հանդըստութեան երջանիկ վայելից մէջն ունի այնպիսի ներքնութիւններ որք իրեն միշտայն մէջ տրամաւորութեան ու գանգատանաց զգացումները կը բարդ են : Սոյն

զանգատանաց պատճառներուն իսպառ ի միջոյ բառնալը՝ կառավարութեան յատուկ խնամքը կը կարօտի :

(Յեզք Դաստ.)

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիեննա, 24 յուլիս, 4 ժ. 30 վ

Երեկոյ.

Բումբէլի բաժինք	76,80
Աւստրո-Օսմ. պանդա	136
Քրէտի Աւստրո-Թիւրք Ընկ. 120	
Անկլո-Պանք	302
Ա.Տիւ	109,15

Անգղիոյ Պանքային իւր դրամադրելը աւելի ևս բարձրացնելու երկրպագուեր Պոլսոյի զինեղը քիչ մ'իշան :

Վաղը կայսեր Իշխն վերադարձը կը պատուի՝ ուր Նորին Վեհափառութեան և Բրուսիոյ դահաժաւանդ իշխանին մէջ տեղ ամենակատարեալ մտեմական յարաբերութիւնք կը շարունակուին :

Առեւտրական ակադեմիայի աշակերտք իրենց պարապայ ժամանակը (վազանս) դէպ ի Սրեւելը ճանապարհորդութիւն մի սկսի ընեն :

Բրաւա, 24 յուլիս,

Բրաւայի թաղապետական վարչութիւնը կայսեր ակադեմիայի մի ներկայացուց խնդրելով որ Չէքաց համար համալսարան մի հաստատուի :

Բարիկ, 24 յուլիս,

Բումբէլի բաժինք ֆր. 176,25 :

Ազգ. ժողովոյն մէջ նախնական նիւթոյ վերայ առաջարկեալ տրոց մէկ մասն 233 ի դէմ 317 ձայնիւ ընդունուեցաւ :

Ճիւնէվայ, 24 յուլիս

Պաշտի և յանկարծ ծագած դժուարութիւններէն ետք Վլաայա մայի խնդրոյն համար կազմուած իրաւարար յանձնաժողովն իւր նկատեղը դարբեցուց :

Թէհէրան, 24 յուլիս, 4 ժ. 30 վ.

Երեկոյ.

Բնդ նախագահութեամբ մեր արտաքին գործոց պաշտօնէին, Աֆղանիստանի պատկաւաւորաց, դորձակալաց և Պարսկաստանի անգղիական ներկայացուցիչն մէջ Վրաթանի խնդրոյն նկատմամբ բանակցութիւնք սկսան :

Մեծ Եպարքոսն որ պատերազմական գործոց պաշտօնը միանգամայն կը վարէ, ի նկատում Պարսկաստանի Օսմ. ներկայացուցիչ Իշխն փաշային, երէկ իրիկուն իրայնական բանակին մէջ հանդէս մի տուաւ ի ծննդի :

Բանակին մէջ լուսավարութեամբ քիտաւոր խնդրք մի տրուեցաւ և հրաւիրութիւններ տեղի ունեցան :

Սեղանին վերայ, Մեծ Եպարքոս Միրզա Հիւսէյին խանը Սուլթանին կենացը բաժակ տուալարկեց և Պարսկաստանի ու Թուրքիոյ մէջ եղած մտերմական յարաբերութիւնները հաստատելով իւր ջերմ համակրական զգացումը բացատրեց :

Մեծ Եպարքոսը բարադոյն Գրան Պարսկաց կառավարութեան դէմ չտրուեալ բռնած բարեկամական ընթացիկ նկատմամբ ունեցած որոտդին չնորհ հակադրութեանց հետ, ի Վ. Պոլսոյ մէջ իւր պաշտօնավարութեան ժամանակ Վեհափառ. Սուլթանէն տեսած մարդասիրական վարմանց համար իւր խորին երախտագիտութիւնը յայտնեց :

Հասարակաց ընդհանուր կարծիքն այն է թէ Պարսկաստանի և ոչ մէկ Օսմ. դեսպան մի ժողովրդեան հիւղմէն այնչափ համակրութիւն ընդունածն որչափ արդէ Օսմ. դեսպան Իշխն փաշան :

Վիւննա, 24 յուլիս

Երէկուան փողոյ առաջին երեք երկրորդ տնիկալ և 32 երկրորդ տնիկալ լուսը :

Վերջին պիտի կարգացուի և այն բառին քովի վերջակետն ալ աւելորդ է :

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՈԼԻՏ

Յուլի 15 երեկոյն զոյ . . . 36—14

(Տակար կորած)

» 14 բացուեցաւ . . . 56—13

» 14 ժամ 51/2 . . . 56—16

Փոխ . 1865 ի . . . 557—

» 1865 ի . . . 547—

» 1869 ի . . . 515—50

Թրամուէյ . . . 1500—

Նրկաթուղի Բուսէլի . . . 175—25

ԸՆԹԱՅԻՆ ԳՐԱՄՈՑ

Անգղ . լրաց . . . 109—13

Քառն ֆրանկ . . . 87—2

Ռուս էմպրիկ . . . 39—10

Քրքուց . . . 51—17

Արժաթ մէկնայն . . . 1—26

Հինգուց . . . 104—15

Մէթալիք . . . 104—25

Պղինձ . . . 119—21

ԳԱՄԵԼԻԱԶԱՐԴ ՏԻԿԻՆ

ԹԱՐԳԱՆԵԱՆ

ՅՈՎ. Հ. Ա. ԱՃԻՄԵԱՆ

ԳՈՐԾԱՍԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՈՐԾ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Գաղղիացի մեծամեծ գրագէտ Ալէքսանդր Տիւմայի որդին հեղինակած է այն գործարկ և արտաւած վէպը որ յայտ յայտնուած կը ցուցնէ թէ վատաշարաւ կարծուած կանանց արտաւած վէպը անգամ անբիծ սիրոյ և առաւ քիչական զգացմանց շնչերը կը նստն զըտնուի :

Կանանց կենցաղական խնդիրն այժմու քաղաքակրթութեան միտքը մեծապէս կ'զբաղէր և որովհետեւ ամեն ազգ իւր կենցաղական հիմնապէս փոքր չ'ըստէ բարեկարգ ելու ձեւերով և արժան է որ այս տեսակ վէպերը ժողովրդեան ամեն դասերուն մէջ տարածուին : այս նպատակաւ աշայ Գործասէր ընկերութիւնը շնորհակալութեամբ ընդունած է հրատարակած է այս գործոյն թարգմանութիւնը զոր երկարութեամբ է մեծարդ Յովնանէս Լ. Ք. ԱճԻՄԵԱՆ :

Այն ծախուի ամեն Հայ գրողականաց խառնուրդէն և կամուրջն զիտու ապարադան, զին կ'ըս արժաթ մէկնայն : ամիսը զործը 504 երեսներէ կը բաղկանայ :

Ա. Զ. Դ

Արքայ Թարգմանաց Գործարարն տարեկան հարցաքննութիւնը այսօր աւարտելով Տեսչութիւնն արժան կը դատէ իր կին ծանուցանել Արքայ ծնողաց և Ս. Պապիոնի որ ի խրախուս իրենց որդւոց հաճին ներկայ դնուիլ միջանաւարալութեան հանդիսին : որ պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակէ : Ժամը 6 ին թ' Թատրոն Բարեօքը Ընկերութեան Օրթագիւղ

13 յուլիս 1872 Տեղւոյն

Ա. Պոլիս 13 յուլիս 1872

Խմբագր. Փողոյ :

Հաճեցէք հետեւեալ ազգը ձեր ընդհանրայն յառաջիկայ թուով հրատարակելու շնորհն ընել :

Խնդրելով որ հաճիք այս առթիւ ընդունիլ մեր անկեղծ յարգանաց հաւատարմ :

Մնամ ևն :

Յ. Յ. ԶԻՆԳԵԱՆ

Ա. Զ. Դ

Առ Յարգւոյ Անդամս Գործատէր Ընկերութեան :

Յառաջիկայ կիրակէ օր որ է յուլիս 16 Գործատէր ընկերութեան 1872 ապրիլ 30 ի Ընդհանուր Ժողովոյ երկրորդ նիստը տեղի պիտ'ունենայ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ խորհրդարանը :

Ստեանը բացուած կը համարուի Ժամ ճիշդ 5 ին :

Բացակայ գտնուող Յարգի անդամք արուած և և իցէ որոշմանց դէմ յետոյ բողոքելու իրաւունք չունին :

Ժամանակի սղութեան պատճառաւ կարելի չ'երգաւ առանձին հրաւիրագրեր գրել :

ՏԵՍՈՒՉ

ԳՈՐԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1872 յուլիս 13 Յ. Յ. ԶԻՆԳԵԱՆ

Ա. Զ. Դ. ՅԻՆ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՏՄԱՆՈՒՅՈՒՄ

Սրարատ անուն չարախաղութիւն Ղրդ թուոյն մէջ Պատրիարքարանի գործակալութիւնը վերնադրով յողում մը հրատարակուած է որով թէ՛ սոյն գործակալութեան վրայ խել մը անտեղի գիտողութիւններ և թէ՛ Գալու Բեհա-եալի Մեծ Սարայեան Ալէքսան Էֆէն-տիւն արժանեացը վրայ թշնամական զըտաւարութիւններ եղած են : զորս Ս. Պապիոն Պատրիարքարանը պարտ կը համարէ ըստ հրամանի Ս. Պապիոն Պատրիարք Զոր հերքել ներկայ պաշտօնական ծանուցմամբ : Եւ ինչ որ Սրարատ Բաբու Բէթիւնտարութեան պաշտօնին նկատմամբ զրած է : Տիմուլին նուա է և նախ : Բ. Դուռը նոյն պաշտօնին էր : մէն Միլլէթի Բաբու Բէթիւնտարը տիտղոսը տուած է ի պաշտօնէ : և ոչ թէ՛ ինչպէս կըսէ Սրարատ Բաբու Զիւլալին : որ ստորին անուն մ'է :

Նրկորդ Սրարատ երբ կըսէ թէ Սարայեան Էֆէնտիւն պաշտօնը և նորա տիտղոսին փոխարին Ս. Պատրիարքի ձեռքը եղած է : այլ Վսեմ Օսեան Էֆէնտիւն խառն ժողովը Ատենայե-տուլութեան միջոցին Բաբու Բէթիւնտար-տի անուն վերածուեց և այս պաշտօնին բարձրացը է Սարայեան Էֆէնտիւն և թէ այս փոխարինութիւնը թէն Ս. Պատրիարքի ձեռքը կեղծուեց : բոլոր իրապէս անանկ չէ եղեր : կը սըտէ բոլորովին : վասն զի Սարայեան Էֆէնտիւն Ս. Պապիոն Սրարատի պատրիարքական Ալէքսան Բալուլէն ետեւ Ա. Պապիոն վարչութեան ընտրութեամբ և նորին Արքայութեան հրաւիրմամբ իր պաշտօնին կոչուեցաւ և նոյն պաշտօնին իր ընտրութիւնը և ոչ անգին չը փոխուեցաւ : այլ մնաց ինչ որ էր իր նախորդաց օրով :

Նրկորդ Սրարատ երբ կըսէ թէ Սարայեան Էֆէնտիւն Ալէքսան Զահրը չը պաշտպանէր : այլ իր անձնական շահն ու պատիւը կը փնտռէ և թե թիկունք կըլայ զաւառային հարստահարաց միւլթէզիմներու են : կը ստէ և կը զըտաւարէ Սարայեան Էֆէնտիւն արժանիքըն ու ազգասիրութիւնը : վասն զի նա Ա. Պապիոն վարչութեան հրահանգաց համաձայն միշտ Ս. Պապիոն շահը և հարստահարեց զատը պաշտպանած է յանուն արդարութեան : որով փորձը չէ թէ իւր արդի պաշտօնատարութեան մէջ : այլ և շատ տարիներէ հետեւ իւր վարած գնաղան Ս. Պապիոն պաշտօններուն մէջ ցոյց տուած է :

Զորորդ Էթէ (Սարայեան Էֆէնտի Տէրութեան կողմէ ռատիճան ընդունած է : իւր հաւատարմ ծառայութեանց համար Ս. Պապիոն վարչութեան բարե վկայութեան և յանձնարարութեան լրաց պատուած է : զինքը Տէրութիւնը ինչպէս իւր նախորդներն ալ :

Հինգերորդ Սրարատ երբ կըսէ թէ Սարայեան Էֆէնտի 2500 զըտ ամա-կան առնելով բեռ մ'եղած է : Կեղբ անտուկին : կը ստէ բողոքովին : վասն զի Սարայեան Էֆէնտի իւր նախորդներէն

որոնք մինչև 2000 զըտ ամա-կան ընդունած և իւր մ'ալ բաւական ամա-կան ներով օգնականներ ունեցած են : որ ինչ մեծ առաւելութիւն մ'ալ ունի : որ Տար-հիկ զըտակալութեան հիմուն ըլլալուն պատճառաւ զիւրանաւան Տարհիկան գը-րութեանց : խմբագրութեան հսկողն : ու պատասխանատուն եղած է : որն որոշուող փախուկ պաշտօնը չէ : Բաբու Բեհա-եալի խառն վարչութեան պաշտօնէն : Իսկ իւր օգնականը միայն 1250 զըտ ամա-կան կընդունէ : և ասկէ առաջ գտնուած մէկ քանի օգնականներու պաշտօններն մի-անգամայն կը կատարէ աւելի նուազ ամա-կանաւ : որով յայտնի կ'երևայ թէ Սարայեան Էֆէնտի 2500 զըտ ամա-կան ընդունելով Կեղբ անտուկին վրայ բեռ մ'եղած չէ : ինչպէս կ'ուզէ հաւատացնել Սրարատ :

Սոյն տեղեկութիւնները որ ակն յայտնի ցոյց կուտան թէ Սրարատայ նոյն յողումը որքան հեռի է : ճշմարտութեան : ի գիտութիւն համայն աղբյուրոց պաշտօնատէս հրատարակել հարկ դնու-ւեցաւ :

12 յուլիս 1372 (ԿԻ.)
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Խմբագր. Փողոյ :

Ամսաթիւ 28 յուլիս 1872 :

Խմբագր. Փողոյ :

Մեր ազգէ և անպիտան կը երաց մի զըտակը արարքը հրապարակելու համար վերստին զըտ ձեռք կ'առնուի : իւր-դրելով որ հաճիք աղատախօս Գողով հնչեցնել իւր ամենեցուն :

Ասկէ մի քանի ամիս առաջ Ս. խ-անուն երկտասարդը Ռէթէստեան օրիորդին հետ կը նշանուի : քանի մ'ա-միս վերջը երկտասարդին (Հայրենիքի գործակալ աղան) վրայ անպատէս դա-նեն և բողոքականութեան միտք մ'տես-նուելուն նշանի ոսկին յետ կը ձգուի : բայց այս երկտասարդը որ Եղեւստի-նի լեւոյն ինկարկու է : կ'երթայ Ս. Սը-բազնութեան : բաղդէն զին կը տանի նշանի ոսկին : մեր իւր կը ընտան ժողովին : չ'հասկցուի : կը յանձ-նէ : կը ընտան ժողովն ալ աղջկան կող-մէն մին կը կանչէ և կ'ստիպէ ոսկին ետ առնելու : կամ նոյնպէս զուժար մը տուգանք տալու : Զարմանալին : այս է որ դեռ նշան օրհնուած չէ : աղջկան կողմէն կ'ընդդիմանան : այս տուգանքը տուածելու (արդէն Էթիմ Բողոք ձգուած է) : և կը պատասխանէ թէ՛ «մենք զայն ուրիշ որ առինք : դեռ ձեռք իւր և առանց նորա յանձնեցինք : և հետեւապէս աղատ եմք հաճիլ կ'ամ-չը հաճելու քանի որ ըստ օրինի : նշան օրհնուած չէ : Մեր կը ընտան իւր ժո-ղովը : որ երեք ու կէս հոգի է կը բազ-կանայ : ընաւ չը հաճիլ և կ'ստիպէ ոս-կին ետ առնելու : աղջկան կողմէն չեն հաճիլ : այն տուն Ս. Պապիոն ահագնա-ձայնիւ խնդի մը պէս կը պօռայ : չը-լաւ : չըլաւ : այս տուգանքը պիտի տաք : օրէնք : կանոն ահա ես : » :

Ս. խ- երկնային պատգամ մը որ դը-տիւքէն կ'երթէ : Ս. խ-անուն 556 ամիս կ'անցնի և կը ընտան ժողովը տեսնելով որ չը պիտի կընայ : այս դեմքը կ'ոյր-դէր : Ս. խ-անուն տղան կը իրատեն որ կ'առաւարտութեան աղերսագիր տայ (արդէն հարկու գիւղէն որ գործա-դրութիւնը իրենց պիտի յանձնուի) : կ'առաւարտութիւնն ալ կը ընտան ժո-ղովին կը յանձնէ : ժողովն ալ իւր կը-նէ ու թիւսիլ համար կ'առաւարտ-ութեան կը յանձնէ :

Ս. խ- միջոցին աղջկան կողմէն մին կը-թայ Ի Պատրիարքարան և որոշելով կը դառն-ընդդեման միտք տարի մը տուն : որ

Բազմաթիւ տուն կը կատարէ եղեր : Եղեւս-եան (որ այդէն ինքնաւ զիտէր այս դատը) : իւր անտեղիակ ձեւերով կը-սէ թէ : ան չեմ փնտրող կը ընտան ժո-ղովին դէմ կ'ենայ : արդար կ'իւր օր-պէսը է որ այս դատը արդարապէս կ'ընտան մարդ մը կը վստի անկէ : որուն տէրն է :

Մարդը յառաջապէս կ'առաւարտութեան բողոքելու կը գիւղէ : Տաղիլի տեսնելով դատ կը բացուի : հաճիլ տեսնուի : ար-դար կ'ընտէ : Բայց այդպէս ալ անիտա-ըլլալ կը խոստովանի : որ չ'աղաչան օ-րէնքն իւր կը ընտան քառնել : կըսէ ու հա-տու : որով կը կարէ այս դատը : և դրամը կ'ընտեն սղէն : որ 640 զըտ է : Ս. խ-ալ դոհ չըլլալով մեր կը ընտան ժողովը : վճիւր կ'արձակէ թէ : քանի որ տղան չը կ'արդուի : աղջիկը չ'կընայ : որ ինչի եր-թալն :

Եթէ մեր կը ընտան ժողովը անդա-մեջ Ս. Պապիոն ըրած յանձնած բարեգործ-ծախի ներքն ալ այս կ'ընտան : կ'ընտէ : Բարեգործութեան փոխութիւն որ Բե-հեղեղեղին հետ յառաւարտական տե-սակցութիւն պիտ'ունենան : Ինչ ընտը-տեւան : կ'ամայս : Կը ընտան ժողովը : լուծելու է : կ'ամ անդամք այս կ'ըն-տուի : իրենց բարեգործութիւնները կը-նէ : որպէս զի : համար տեսնան և ուրիշի ալ պատճառ : չըլլան :

Եթէ կը ընտան ժողովը դ'առաւարտ-յար մինչև ցարդ : չի ընտան : չըլլա-հայերը : այս խոմքը : տեսնուի : համար ամա-կան առ նուազն մէկ երկու հա-րկը ոսկի պիտի տուծէին :

Բայց չ'ենք զիտեր թէ այս դրամը այժմ ուր կը գտնուի : միայն սա դի-տեմք որ այս դրամը ալ կը ընտ : ժողո-վոյ անդամայ հետ բաժնուած է : Ս. խ- երկտասարդն ալ թիւ պ'ստիպէ որ ի-րեն ալ մաս մը հանեն :

Յ. Վ. Կը խնդրէ մեր կը ընտ : ժո-ղովին որ հաճի վերջի չեալ դուժարին մասունքները քով քով բերել ու ամ-բողջացնել : որպէս զի ի հարկին այս մասունքները մէկմէկու կ'ոյրդէն դուրս-ըալելու : դ'առաւարտութիւնը չ'կընեն : և յօդուածով մ'ալ իրենց այս օրէնքը : ուր-պէս կը գտնուի : մեզ իմացնեն : որ-պէս զի այս շահն դուռը չ'կընտուի :

Ա. Զ. Դ. ՅԻՆ

Թիւ 162 Ե. Զ. Դ. ՅԻՆ

(Երեւան-Երեւան Կիւն 211)

Պ. Մանրեւր Քոնսոլ : իւր բողոքը ա-տենաւարտութեան մէջ : նկատողութեան առաւ : մարդկային կերպարանքով դե-րը : որը կ'ենդանական գեներէն յառա-եկած էին մարդոց փոխարինական տարա-դայնեւուն և վստիկութեան աղբեղութեան տակ : Ս. խ-պէս Ս. խ-կեցիք ստանան կը ներկայացնեն իւր ճերմակ մարդ մը : իրենց աղալը բողոքողներէն վստիկա-նուն համար : մինչդեռ չ'նախադր-կը ներկայացնեն զայն իւր օն : Նոր ը-կովտիոյ մէջ Պ. Մանրեւր կ'ամ կար-միւր : չ'նախադր : որը կ'իտու : Բրիտո-նեւութեան հրատարակ են : իրենց միջո-նական մէկ գողութիւն : ամենուն : Ս. խ- նիթան երկուքի փոխեցին : բաւոյն Ս. խ- Ոգի անունը տալով : և չարը նորէն Ս. խ- նիթա կ'ընտուի :

Չարը այդպէս անձնաւորութիւն մ'ը-տացաւ : և անտարակցի Ժամանակէ մը յետոյ : նորա այլ : և այլ : ձեւերը իւր նախ-ատուածայն տարբեր ձեւերը պի-տի նկատուին : Ս. խ- ձեւարարութիւնը : Պ. Քոնսոլ : աւելի լուսարանեց : Զնն-տալիստայի դիմելով : ուր կը պատմուի

